

<http://physicsweb.org/article/news/6/3/15>

2002/03/20

نسخه ای برای موفقیت زنان

بر اساس قطع‌نامه‌ی اولین کنفرانس بین‌المللی زنان در فیزیک [1]، افزایش تعدادِ تصمیم‌گیرهای زن، و سازگارتر شدنِ کار با خانواده، برای تشویقِ زنانِ بیشتر به انتخابِ شغلِ در فیزیک لازم است. این کنفرانس همین ماه در پاریس برگزار شد. پیش از 300 فیزیک‌پیشه، هشت توصیه برای این که زنان بتوانند نقشِ مؤثرتری در فیزیک داشته باشند را به اتفاق آرا تصویب کردند. این توصیه‌ها خطاب به مدرسه‌ها، دانش‌گاه‌ها، صنایع، دولت‌ها، و شوراهای تأمین‌هزینه است.

فعالان زن‌های کمی فیزیک را به عنوانِ شغلِ انتخاب می‌کنند، و از بین آن‌ها هم تعدادِ بسیار کمی به بالاترین درجه‌های تخصصِ انتخابی‌شان می‌رسند. اتحادیه‌ی بین‌المللی فیزیک محض و کاربردی [2] کنفرانسِ پاریس را برپا کرد تا علت‌های این کاستی را بررسی کند و راه‌یافت‌ها یی برای استفاده از این استعدادِ به‌کاررفته‌ی زنان بار آورد. کنفرانس به هشت توصیه در موردِ مشکلاتِ خاصِ زنان در آموزش، کار، و پژوهش منجر شد.

بسیاری از توصیه‌های کلی در موردِ گستره‌ی وسیع‌ی از سازمان‌ها است، از جمله دانش‌گاه‌ها دولت‌ها، آزمایش‌گاه‌های صنعتی، و مؤسسه‌های پژوهشی. از جمله‌ی این راه‌کارها ایجادِ مرکزهای نگه‌داری از بچه‌ها، و انعطاف‌پذیر کردنِ ساعتِ کار است. اما نکته‌ی کلیدی این است که این مؤسسه‌ها باید در موردِ فرصت‌های شغلی و ارتقا، به مردها و زن‌ها یک‌سان نگاه کنند. معیارهای انتخاب باید علنی باشد، و انتخاب‌های ناعادلانه را باید کنار گذاشت. پدیده‌ی مشهورِ سقف‌شیشه‌ای (این که تعدادِ زن‌هایی که به پست‌های مهم می‌رسند کم است) باعثِ نبودِ الگو برای نقشِ زنان می‌شود و این هم زنان را بیش‌تر دل‌سرد می‌کند. ارتقای تعدادِ بیشترِ زنان به پست‌های تصمیم‌گیر باعث می‌شود

تصمیم‌گیرنده‌ها از مشکلات زنان در محیط‌های کاری مطلع باشند.

از جمله‌ی توصیه‌های مشخص‌تر آن‌ها بی بودند که در مورد تشویق دختران و زنان جوان به مطالعه‌ی فیزیک بودند. یکی از توصیه‌ها این بود که مدرسه‌ها و دانشگاه‌ها آثار مثبت فیزیک بر زنده‌گی مردم را برجسته کنند، چون پژوهش‌ها نشان داده اند دخترها شدیداً علاقه‌مند اند زنده‌گی دیگران را بهتر کنند. ضمناً در مدرسه‌ها باید روش‌های تدریس‌ی به کار رود که مورد علاقه‌ی هم دخترها و هم پسرها باشد.

نهادهای تأمین‌کننده‌ی مالی هم باید در اختصاص دادن بودجه‌های پژوهشی انعطاف‌پذیرتر باشند. حذف محدودیت‌های سنی برای بعضی از این بودجه‌ها، به زنانی که مراحل حساس زنده‌گی علمی‌شان (از جمله کسب تجربه در پژوهش‌های پساکتری) با سال‌های بچه‌دارشدن هم‌زمان می‌شود کمک می‌کند. وجود دوره‌های انعطاف‌پذیر مرخصی خانواده (بدون جریمه) هم به زنان کمک می‌کند بچه‌داشتن و کارهای پژوهشی‌شان را با هم سازگار کنند.

نقش مهم فیزیک در سلامت اقتصادهای ملی، در این توصیه منعکس شده بود که دولت‌ها باید امکان تحصیل خوب فیزیک را برای همه به‌طوریک‌سان فراهم کنند. دولت‌ها ضمناً باید در کمیته‌های برنامه‌ریزی از تعداد بیش‌تری زن استفاده کنند، و بودجه‌های عمومی را فقط به سازمان‌های اختصاص دهند که سیاست‌های فعال فرصت‌های برابر را دنبال می‌کنند.

از جامعه‌های علمی خواسته شد زنانی که در زمینه‌ی فیزیک کار می‌کنند را شناسایی کنند و به عنوان الگو در باره‌ی‌شان تبلیغ کنند. انتشار داده‌های مربوط به تعداد زنانی که در همه‌ی سطوح در زمینه‌ی فیزیک کار می‌کنند هم مفید است. در هر جامعه باید گروه‌های کاری بی تشکیل شود که مسائلی زنان را دنبال کند و توصیه‌های لازم را به سازمان مربوط بدهد.

بر اساس نتایج بررسی‌ی بی که در کنفرانس ارائه شد، ازدواج، زنده‌گی خانواده‌گی، و طرز فکر اقلیت‌ی از فیزیک‌پیشه‌های مرد، بزرگ‌ترین مانع‌های پیش‌رفت زنان در یک شغل در فیزیک است. آمارپیشه‌های مؤسسه‌ی فیزیک آمریکا [3] با بیش از 800 فیزیک‌پیشه‌ی زن در سراسر جهان مصاحبه کردند، و دریافتند فرصت‌های استخدامی بسیاری از آن‌ها به خاطر دشواری یافتن شغل‌ی نزدیک به هم‌سر (به اصطلاح مسئله‌ی دوجسم) خراب می‌شود. اما خیلی از زنان هم حمایت هم‌سر و دیگر اعضای خانواده را برای موفقیت‌شان

در فیزیک حیاتی دانستند.

سازمان دهنده‌ی کنفرانس مارسیا باربوسا [4] (یک فیزیک‌پیشه‌ی برزیلی) همین حالا هم این روی داد را یک موفقیت دانسته است. او معتقد است با شبکه‌ای که در کنفرانس درست شد (شامل 65 گروه از سراسر جهان) فیزیک‌پیشه‌های زن در آینده خواهند توانست فعالیت‌های‌شان را هم‌آهنگ کنند. او به فیزیکس وب [5] گفت: ”گروه برزیلی امیدوار است روی داد مشابهی هم در 2004 ترتیب دهد. امیدواریم تغییرات چشم‌گیری ببینیم.“

- [1] International Conference on Women in Physics
- [2] International Union of Pure and Applied Physics
- [3] American Institute of Physics
- [4] Marcia Barbosa
- [5] PhysicsWeb